

Sa Cu Uu Carta I Tyaa Ra San Pablo Sii Ra Timoteo

**Sa cu uu carta i tyaa ra
Pablo sii ra Timoteo**

1 Yuhvi ra Pablo cui minoo apóstol ra Jesucristo, cuhva cuñi maa ra Ndyoo. Vasi nacatyi sihin ñiyivi cuhva cacu ñu tatu ndu-iin ñu sihin ra Jesucristo.

2 Tyei carta ya suun, Timoteo. Cuñi xein suun; tañi minoo zehi cuu suun. Cuñi sa cua cuhva xaan ra Ndyoo Zutu yo sa vaha suun. Ta cua cundahvi iñi ra suun. Ta cua cuhva ra sa coo sa taxi añimon. Ta tacuan cua zavaha tucu ra Jesucristo, ra ndyaca ñaha sii yo, suhun.

**Nanacatyi maa ra Timoteo vatyi
cuenda ra Cristo cuu sii ra**

3 Ora ta sa cuaa sehi tyahvi ndyoo sii ra Ndyoo cuhva quehin sihin ra cuendon. Zavehi tyiño maa ra sihin minoo sa siñi tuñi vaha tañi i zavaha tandihí ñiyivi sahnu sii.

4 Nacohon iñi cuhva i sacun (quivi i quite yucuan). Ta cuñi xein ndyehi suun inga saha. Ta tacuan ta ziqui zii xaan cua cuñi.

5 Nacohon iñi cuhva sino xaan iñun. Maha Loida siton sihin maha

Eunice zihun, yucuan ñu i sino iñi sa xihna ñi ta ziquí moo. Ta sito vevi vatyi tacuan tucu sino iñi moo.

6 Yucuan cuenda zanacohin iñun vatyi zatyiño vohon tyiño ra Ndyoo tañi i saha maa ra Ndyoo cuhva suun quivi i tyize ndehi xiñun.

7 Vatyi ña cuñi maa ra Ndyoo sa cuyuhu xaan yo. Saha ra Tatyi Ii ra vatyi cua cuu zatyiño yo tyiño ra. Ta cua cuñi xaan yo sii inga ñiyivi, ta cua coo sa siñi tuñi vaha xiñi yo.

8 Yucuan cuenda ma cucahan nuun nu sohon sa ndaa sa cuenda ra ndyaca ñaha sii yo. Ta ma cucahan nuun sa cuenda mi vatyi ñohi vehe caa sa cuenda maa ra. Zoco ndoon vaha sa ndyehun tundoho sihin mi sa cuenda Tuhun Ndyoo. Zandyen iñun vatyi cua tyindyee ra Ndyoo suun.

9 Zacacu ra Ndyoo sii yo, ta casi ra sii yo vatyi cu-ii yo tañi maa ra. Ñá casi ra sii yo sa cuenda minoo sa vaha i zavaha yo. I casi ra sii yo vatyi tacuan cuñi maa ra. I tahan si sii yo sa cuu yo sa cuenda cuatyi yo. Ta i zavaha maa ra Ndyoo minoo sa vaha xaan sa cuenda maa yo vatyi i zaquisi ra sii ra Cristo, ta i sihi ra sa cuenda maa yo. Cumañi ca sino

ñuu ñiyivi, ta sa sito maa ra Ndyoo vatyi cua zavaha ra cuhva cuan.

10 Ta zañaha ra cuhva cuñi ra sii yo vatyi i zaquisi ra sii ra Jesucristo vatyi zacacu ra sii yo. I zanaa ra tysiño sa cuu yo, ta sihin Tuhun Ndyoo nu cacu yo i zañaha ra sii yo minoo nu ma cuu ca yo.

11 I saha ra Ndyoo tysiño sii, vatyi nacatyi tuhun ra cuhva cacu ñiyivi. Ta i tava ra tysiño sii, vatyi zacuehi sii ñiyivi sa yivi ñiyivi hebreo cuu.

12 Ta yucuan cuenda tehin tundoho sa ndyehi vityi. Zoco ña cucahan nui vatyi site yoo ra cuu ra sa sino iñi, ta sito vehi vatyi ra cuan, cuu zacuenda ra tandihi sa saha cuende sii ra ndya quivi cua quisi ra.

13 Cundyico vohon cuhva vaha xaan sa zacuehi suun. Sino xaan iñun ta cuñun sii inga ñiyivi vatyi cuenda ra Cristo Jesús cuu suun.

14 Sihin tundyee iñi sa saha maa Tatyi Ii suun, zacuendon tandihi tysiño i saha ra Ndyoo suun.

15 Tañi sa siton, tandihi ñiyivi nu cu si Asia sa i zandoo ñu sii, tañi maa ra Figelo ta ra Hermógenes.

16 Nacundahvi iñi maa ra ndyaca ñaha sii yo sii ñiyivi ra Onesíforo ta natyindyee ra cuan sii ñu vatyi i tyindyee xaan ra Onesíforo sii. Ta ñá cucahan nuu ra vatyi ñohi vehe caa.

17 Nu ndihí tuhun, quivi i sindyaa ra ñuu Roma ñá zaña ra sa nanducu ra sii, ndya cuhva ndya i nañhi ra sii.

18 Nacuhva ra ndyaca ñaha sii yo tumañi iñi sii ra quivi cua tyicuhva ra sii ñiyivi. Sa sito vohon cuhva i tyindyee xaan ra Onesíforo sii, ndya ñuu Efeso.

Minoo zandaru vaha sa cuenda ra Jesucristo

2 Zehe luhli, cundyee iñun sihin tundyee ini sa saha ra Cristo Jesús suun.

2 Tandihi tuhun sa i siñun catyi suhun nuu cuaha xaan ñiyivi, yucuan tuhun nacatyun sihin inga ra vaha, ra sa siton vatyi sino vaha iñi ra ta cuu zacuaha ra sii inga ñiyivi.

3 Ta nacundyee iñun ndyehun tundoho tañi minoo zandaru vaha ra Jesucristo.

4 Yoñi minoo zandaru nu sahñi tahan ra ta cuu nazaca ra tysiño maa ra sihin si vatyi coto ma tahan iñi ra i casi sii ra sa cuu ra zandaru.

5 Ta inga tucu cuhva, minoo ra siziñi tatu ma cuziqui vaha ra cuhva tahan si, ñahñi cua zahacanaa ra.

6 Ta ra zatyiño sisi cuhu, xihna ca sii maa ra tahan si naquihin ra tysiño i zacuu ra.

7 Nacañi vaha iñun sa catyi suhun ihyá, ta cua cuhva ra ndyaca ñaha sii yo vatyi cutuñi iñun tandihi si.

8 Nacohon iñun cuhva i nandoto ra Jesús sa i sihi ra. Ta maa ra cuu ñiyivi ra rey David. Ihya cuu Tuhun Ndyoo cuhva cacu yo tañi sa nacatyi sihin ñiyivi.

9 Ta sa cuenda Tuhun Ndyoo ta ndyehi tundoho ndya cuhva nuhñi tañi minoo ra iyo cuatyi. Zoco Tuhun Ndyoo ña nuhñi si.

10 Yucuan cuenda cundyee iñi ndyehi tandihi nuu tundoho sa cuenda ñiyivi i casi ra Ndyoo vatyi tacuan ta cua cuu cacu ñu. Sa cuenda ra Cristo Jesús, ta cua ñihi

ñu sa cacu ñu tandihí cuii tyiemu. Ta vaha xaan cua cuu si.

11 Ndisa cuii cuu si nu catyi si: “Tatu cuu yo sa cuenda ra cuan, cua cundito yo sihin ra.

12 Tatú ndyehe yo tundoho, cua cundyaca ñaha yo sihin ra. Tatú catyi yo vatyi ña sito yo sii ra, cua catyi tucu maa ra vatyi ña sito ra sii yo.

13 Tatú ña nií iñi yo ta zatyíño yo tyíño ra, zoco maa ra cua zacuu cuhva sa catyi ra tandihí saha vatyi tacuan iyo ra.” (Ta cua tyindye ra sii yo.)

Tatu zatyíño vaha ra Timoteo cua quita vaha ra

14 Zanacohon iñi ñiyivi, ta cuhvón tyíño sii ñu sa cuenda ra ndyaca ñaha sii yo vatyi ma natuhun xaan ñu cuenda ñaa minoo tuhun sisi Tuhun Ndyoo vatyi ñahñi maa tyindye si sa tacuan. Cua zatívi si sii ñiyivi tyizoho.

15 Nihi xaan nducun cuhva zavohon tandihí sa cuñi ra Ndyoo tañi minoo ra zatyíño vaha ta quita vaha ra. Tacuan ta ma cuchan nuun ityi nuu maa ra Ndyoo vatyi i zatyíño vohon sihin Tuhun ra.

16 Ma cuhun nu natuhun xaan ñiyivi sa cuenda ñaa sa iyo ñuu ñiyivi ya, tuhun ña ñiñi. Vatyi ñiyivi cahan tacuan, tahan saha sa cahan ñu ta cua quihvi cuaha ca tuhun ña vaha sa ña tahan iñi ra Ndyoo.

17 Ta ihya tuhun cua zatívi si sii ñiyivi tañi sa tyahyu ñu sihin minoo cuehe. Ta tacuan iyo ra Himeneo ta ra Fileto.

18 Vatyi sa i quita ra ityi vaha, ta catyi ra vatyi sa yaha nandoto ñiyivi i sihi. Ta iyo ñiyivi sa zativi ra cuhva sino iñi ñu.

19 Zoco i cahan ra Ndyoo minoo cuhva, ta ma cuu nazama ca si. Ihya cuu cuhva catyi si: “Nacoto maa ra ndyaca ñaha sii yo yoo cuu ñiyivi ra.” Ta catyi tucu si: “Tandihí ñiyivi sa catyi vatyi cuenda ra Cristo cuu ñu, nazandoo ñu sa zavaha ñu sa ña vaha.”

20 Sisi minoo vehe cahnu, iyo ndaha tyíño xuhun cuaan ta xuhun cuisi. Ta iyo tucu ndaha tyíño vitu ta ndyahyu. Iyo si cutyíño ñu maa ñi nu tyaqui, ta iyo si sa cuenda nu ña ñiñi.

21 Ta tacuan tucu maa yo, tatu zaña ndisa cuii yo tandihí sa ña vaha, tacuan ta ziquí cua cuu yo minoo ñiyivi vaha xaan. Cua zandundii ra Jesucristo añima yo, ta ziquí cua cuu cutyíño ra sii yo sa cuenda tandihí tyíño vaha.

22 Zacuenda xoon suun, ta ma zavohon tandihí sa ña vaha tañi zavaha ra yoco. Cundyicon minoo cuhva vaha xaan. Sino xaan iñun. Cuñun sii inga ñiyivi. Ta coo taxun sihin tandihí inga ra yañi yo, ra vaha añima, ra tuhva caca tahvi sii ra ndyaca ñaha sii yo.

23 Ma tyizohon nu natuhun xaan ñiyivi tuhun ña ñiñi ta sa ña ndisa. Sa siton vatyi sihin tuhun cuan ta quisaha cahñi tahan ñiyivi.

24 Ta minoo muzu cuenda ra ndyaca ñaha sii yo, cuñi si sa ma nanducu ra tizihi. Inga cuhva cuñi si vatyi vii ñi cahan ra sihin tandihí ñiyivi. Cuñi si vatyi cua cuu

zacuaha ra sii ñiyivi ta coo xaan tundyee iñi sii ra sihin ñu.

²⁵Ta ma caca iñi ra vatyi sito xaan ra, zoco vii ñi nazacuaha ra sii ñiyivi ña tyaa yahvi. Vazu cua tyindyee ra Ndyoo sii ñu, ta cua zama ñu cuhva iyo ñu, ta cua coto ñu ñaa sa cuu sa ndisa.

²⁶Tacuan ta ziqui cua quita ñu sisi xayu cuihna nu i tiin ra sii ñu cuhva cuñi ra.

Cuhva cua nduu ñiyivi nu sa cuñi ndihí tyiemvu

3 Cuñi si sa coton vatyi ityi nuu ca cua coo quivi yiii xaan.

²Vatyi cua cuñi xaan ñiyivi sii maa ñu, ta ma cuñi ñu sii inga ñiyivi. Cua ndyoyo xaan iñi ñu xuhun. Cua zacahnu xaan ñu sii maa ñu. Cua cahan ñu ndya vaha ñi sii ra Ndyoo. Ma tyaa ñu yahvi sii zutu ñu ta sii zihí ñu. Ma nacuhva ñu tyahvi ndyoo sii ra Ndyoo a sii ñiyivi. Cuaha xaan cuatyi ñu cua coo.

³Ma cuñi ñu nu sii ñiyivi sii ñu. Ta nu tucahnu iñi, ma coo sii ñu sihin ñiyivi. Cua cahan xaan ñu cuendu ziqui ñiyivi. Nu maa ñu ta ma cundyee iñi ñu cundyaca ñaha ñu sii ñu sa catyi cuatyi ñu. Quiñi xaan cua nanduu ñu. Ta cua cuxaan xaan ñu sii tandihi sa vaha.

⁴Cua xico tuhun ñu sii amigo ñu. Ñihi xaan iñi ñu. Sica iñi ñu vatyi sito xaan ñu. Nanducu xaan ñu ñaa sa cuñi maa ñu, ta ma nanducu ca ñu sii ra Ndyoo.

⁵Cua cundyico ñu minoo cuhva tañi sa sino iñi ñu sii ra Ndyoo, zoco ña ndisa. Ña sino iñi ñu vatyi iyo xaan cuhva sii ra Ndyoo. Ñahñi

cuenda cua cu-iun sihin ñiyivi sa tacuan caa.

⁶Vatyi nu iyo ñiyivi sa tacuan, iyo ra quihi vehe ñiyivi. Zandavi ñaha ra sii ñuzihí sa ñahñi sa siñi tuñi xiñi, ñiyivi sa iyo xaan cuatyi. Zavaha ñu ñaa ñi maa sa catyi inga ñiyivi sihin ñu.

⁷Ihya ñiyivi cuñi ñu coto ñu tandihi cuii nuu cuhva. Cutuhva xaan ñu, zoco ña cuu coto ñu ñaa sa cuu sa ndisa.

⁸Tañi maa ra tazi, ra Janes ta ra Jambres, i sahñi tahan ra sihin ra Moisés. Ta tacuan tucu ñiyivi sa quehin tuhun ya, sahñi tahan ñu sihin sa ndisa. Yaha xaan ña vaha sa siñi tuñi xiñi ñu. Sa zama ñu cuhva iyo ñu, ta ña sino ca iñi ñu sii sa ndisa.

⁹Zoco ma cucahnu ca ñu sihin cuhva ña vaha cuan vatyi yatyi xaan ta cua coto tandihi ñiyivi vatyi ñahñi sa siñi tuñi xiñi ñu. Tañi i tahan sa uu tahan ra sahñi tahan sihin ra Moisés.

Nu ndihí saha ra Pablo tyiño sii ra Timoteo

¹⁰Zoco sito vohon cuhva i zacuehi suun ta cuhva iye. Siton ñaa sa cuñi ta cuhva sino iñi. Siton cuhva cundyee xaan iñi sihin ñiyivi ta cuhva cuñi xein sii ñu ta cuhva ña zañe Tuhun Ndyoo vazu ndyehe xein tundoho.

¹¹Sa cuenda Tuhun Ndyoo ta ndyehe xein tundoho, ta quiñi xaan zavaha ñiyivi sihin. Siton tandihi tundoho sa i tehin ñuu Antioquía, ta ñuu Icomio ta ñuu Listra sa catyi Tuhun Ndyoo. Zoco maa ra Ndyoo i zacacu sii, sisi tandihi si cuan.

¹²Ndisa vatyi tandihí yo sa cuñi cundito cuhva cuñi ra Cristo Jesús, cua ndyehe xaan yo tundoho cua zacuu ñiyiví sii yo sa cuenda ra.

¹³Zoco ñiyiví ña vaha ta ñiyiví zandavi ñaha, yaha xaan ca cua nduquini iyo ñu. Zandavi ñaha ñu, ta cua zandavi ñaha tucu ñiyiví sii ñu.

¹⁴Zoco cundyico moo cuhva vaha sa i cutuhvon. Siton yoo sa zacuaha suun, ta sito vohon vatyi sa ndisa cuu si.

¹⁵Ndyá luhlun ta sa siton tutu ra Ndyoo, ta yucuan cuu sa zacuaha suun. Ta saha si coo sa siñi tuñi vaha suun. Ta cua cacun vatyi sino iñun sii ra Cristo Jesús.

¹⁶Tandihí cuii tutu Tuhun Ndyoo cuu tuhun sa i cahan maa ra Ndyoo. Ta vaha xaan sa zacuaha yo sii si sii ñiyiví. Zañaha si sii yo tatu iyo sa ña vaha sii yo. Zaquihin si ityi vaha sii yo. Ta zañaha si cuhva cundito yo minoo cuhva vaha.

¹⁷Tacuan iyo si sa vatyi ra sito sii ra Ndyoo ta ñahñi cua cumañi sii ra. Cua cuu zavaha ra tandihí cuii nuu sa vaha.

4 Cua quisi ra Jesucristo tañi minoo ra ndyaca ñaha, ta cua tyicuhva ra sii ñiyiví ndito ta ñiyiví i sihi. Sito maa ra cuan, ta sito maa ra Ndyoo vatyi ñihi xaan sehi tyiño suun

²vatyi nacatyun Tuhun Ndyoo tandihí tyiemvu vazu cuñi ñiyiví tyizoho ñu a vazu ña cuñi ñu. Ñihi xaan cuhvon tyiño sii ñu tatu ña vaha ndyicuu ñu ta zayuhun sii ñu. Cuhva vohon tuhun sii ñu. Nacoo xaan tundyee iñi suun sihin ñu ta zacuaha vohon sii ñu.

³Vatyi cua saa quivi sa ma cuñi ca ñiyiví tyizoho ñu ñaa sa catyi Tuhun Ndyoo sa ndisa. Cuaha xaan cua nduu maestro sa cua zacuaha sii ñu cuhva cuñi maa ñu tyizoho ñu.

⁴Cua zama ñu cuhva iyo ñu. Ma tyizoho ca ñu sa ndisa. Ta cua sino iñi ñu tandihí cuii nuu cuendu.

⁵Zoco yoho nacoo sa siñi tuñi vaha xiñun. Cundyee iñun tundoho. Nacatyi vohon Tuhun Ndyoo cuhva cacu ñiyiví. Zatyiño vohon tyiño ra Ndyoo cuhva cuñi si.

⁶Vatyi sa yatyi cua cui sa cuenda Tuhun Ndyoo. Sa cua saa quivi cua quite ihyá ñuu ñiyiví, ta cua cuhin nu ndyaa ra Ndyoo.

⁷I zatyiño vaha xein tyiño ra Ndyoo cuhva ndya zahacanei ta ndehi sihin tyiño cuan. Ñá zandoi cuhva sino iñi.

⁸Ta vityi sa ndati minoo sa vaha sa cua cuhva ra Ndyoo sii, vatyi vaha xaan cuhva i sindite ihyá ñuu ñiyiví. Ta vaha xaan ndyaca ñaha maa ra ndyaca ñaha sii yo. Ta maa ra cua cuhva sii si quivi cuan. Ta yiví sii sa maa ñi mi cua cuhva ra, zoco cua cuhva tucu maa ra sii tandihí ñiyiví ndatu sii ra.

Minoo ca tuhun cahan ra Pablo sa cuenda maa ra Timoteo

⁹Zanumun ta quisi ndyehun sii.

¹⁰Vatyi i zandoo ra Demas sii, vatyi cuñi ca ra ñuu ñiyiví ya. Cuahan ra ndya ñuu Tesalónica. Cuahan ra Crescente ndya nu cu si Galacia. Ta ra Tito ndya nu cu si Dalmacia.

¹¹Maa ñi maa ra Lucas i ndoo sihin ihyá. Naquisi ra Marcos suhun vatyi cuu tyindyee ra sii.

12I zacuhin sii ra Tíquico ndya ñuu Efeso.

13Quiví quisun, cundohon minoo zahma coque sa zandoi ñuu Troas vehe ra Carpo. Ta tacuan tucu libro mi, ta ñiñi ca cuu si sa ma naa iñun tuti quisi ndyacon.

14Ra cañi caa, ra nañi Alejandro, cuaha xaan sa ña vaha i zavaha ra sihin. Zoco maa ra ndyaca ñaha sii yo cua tasi tuñi sii ra cuhva i zavaha ra sihin.

15Zacuendon suun sihin ra vatyi sañi tahan xaan ra sihin Tuhun Ndyoo sa zacuaha ndi.

16Sa xihna ñi nu sehi sa ndaa nuu ra cu tyiño, yoñi numinoo ra i tyindyee sii. Tandihi cuii ra i zandoo ra sii. Nazandasi ra Ndyoo cuatyi cuan ziqui ra cuan.

17Zoco i tyindyee maa ra ndyaca ñaha sii yo, ra Jesús, sii. Saha ra tundyee iñi sii, ta i cuu nacatyi Tuhun Ndyoo cuhva cacu yo. Ta i siñi tandihi ñiyivi sa yivi ñiyivi hebreo cuu. Ta ñá saha

maa ra Ndyoo sa vatyi cahñi ñiyivi sii.

18Ta cua zacacu ra sii, sii tandihi cuii sa ña vaha. Ta cua naquihin vaha ra sii, cua cuhin sihin ra nu ndyaca ñaha ra andivi. Cahnu xaan ca cuu maa ra tandihi cuii tyiemvu. Ta tacuan cuu si.

**Nu sa cuñi ndihi cahan ra i saha
ra minoo nacumi sii ñiyivi**

19Nacumi sii ndo, yoho maha Prisca ta yoho ra Aquila. Ta tacuan tucu ñiyivi ra Onesíforo.

20I ndoo ra Erasto ñuu Corinto. Zoco i zandoi sii ra Trófimo ñuu Mileto vatyi cuhu ra.

21Zañiñun ta quisun cuee ca sa nduvisi xaan. Maa ra Eubulo, ta ra Pudente, ta ra Lino, ta ña Claudia ta tandihi inga yañi yo ta cuhva yo zaquisi ñu minoo nacumi suun.

22Ta nacundayaa maa ra ndyaca ñaha sii yo, ra Jesucristo, suhun. Ta natyindyee xaan ra sii tandihi ndo. Ndihí si vityi.